

POSTANOWIENIE

Dnia 27 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski

w sprawie **S. M.**

oskarżonego o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 585 § 1 k.s.h. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 27 maja 2024 r.

wniosku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu

na podstawie art. 37 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Gdańsku wyrokiem z dnia 22 maja 2020 r. wydanym w sprawie o sygn. akt XIV K 42/16 uznał S. M. za winnego popełnienia czynu z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 299 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. zw. z art. 12 k.k. i wymierzył mu kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 340 stawek dziennych, ustalając kwotę stawki dziennej na 1.000 zł. Powyższy wyrok został zaskarżony przez oskarżyciela publicznego oraz obrońców oskarżonego; w drugiej instancji sądem właściwym do rozpoznania

sprawy jest Sąd Apelacyjny w Gdańsku. Sąd ten postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2024 r., sygn. akt II AKa 380/20, na podstawie art. 37 § 1 k.p.k. zwrócił się do Sądu Najwyższego o przekazanie tej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. W uzasadnieniu wskazał, że jeden z obrońców wystąpił o wyłączenie wszystkich sędziów tego Sądu, motywując wniosek faktem, iż małżonka oskarżonego, M. D. jest siostrą sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku – P.D. i tym samym szwagierką sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku A. D., zatem sędziowie ci pozostają w stosunku powinowactwa z oskarżonym. Zwrócił też uwagę, że na etapie postępowania apelacyjnego w sprawie cywilnej I ACa 583/19, toczącej się w Sądzie Apelacyjnym w Gdańsku z udziałem córki S. M., wszyscy sędziowie tego Sądu złożyli oświadczenia o wyłączeniu od udziału w sprawie ze względu na uzasadnioną wątpliwość co do ich bezstronności w jej rozpoznaniu. Skutkowało to wyłączeniem przez Sąd Najwyższy od rozpoznania wspomnianej sprawy cywilnej sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku oraz sędziów delegowanych i wyznaczeniem do rozpoznania tej sprawy Sądu Apelacyjnego w Białymstoku. Według obrońcy, związki rodzinne, będące podstawą wniosków o wyłączenie, występują do dnia dzisiejszego, zatem skoro w sprawie cywilnej wszyscy sędziowie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku złożyli wnioski o ich wyłączenie, to nie powinni też orzekać w sprawie karnej S. M. Sąd Apelacyjny w Gdańsku nadmieniał również, że wnioski o wyłączenie na podstawie art. 42 § 1 k.p.k. w zw. z art. 41 § 1 k.p.k. złożyła liczna grupa sędziów oraz że prokurator stanął na stanowisku, iż rozpoznanie przedmiotowej sprawy przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku będzie mieściło się w ramach kryteriów sprawiedliwego i rzetelnego procesu. Tym niemniej wymieniony Sąd, dostrzegając, że instytucja unormowana w art. 37 § 1 k.p.k. ma charakter wyjątku od zasady rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy i z tego względu jej zastosowanie powinno mieć miejsce jedynie wówczas, gdy przemawiają za tym szczególne względy związane z dobrem wymiaru sprawiedliwości, uznał, że zaistniałe okoliczności uzasadniają wystąpienie do Sądu Najwyższego o przekazanie sprawy S. M. w trybie art. 37 § 1 k.p.k. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Oskarżony S. M. rzeczywiście jest powinowatym dwojga sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku – sędziego orzekającego w I Wydziale Cywilnym oraz sędzi pełniącej funkcję Przewodniczącej [...] Wydziału

Cywilnego. Relacje łączące sędziów i stosunek powinowactwa dwojga sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku do oskarżonego niewątpliwie mogłyby wywołać wątpliwości u postronnego, obiektywnego, niezainteresowanego osobiście sposobem rozstrzygnięcia niniejszej sprawy obserwatora procesu co do bezstronnego i obiektywnego rozpoznania sprawy we właściwym sądzie. Za dyktowanym dobrem wymiaru sprawiedliwości przekazaniem sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu przemawia również potrzeba uniknięcia długotrwałego procedowania w przedmiocie wyłączania kolejno wszystkich sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, co pozwoli na sprawne przystąpienie do merytorycznego rozpoznania sprawy. Ma to znaczenie, gdy uwzględnić czas, kiedy miały mieć miejsce zachowania objęte aktem oskarżenia oraz termin przedawnienia karalności.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wystąpienie Sądu Apelacyjnego w Gdańsku zasługuje na uwzględnienie, bowiem w sposób przekonujący, nawiązujący do wszystkich istotnych okoliczności Sąd ten wykazał, że zachodzi wskazana w art. 37 § 1 k.p.k. przesłanka przekazania sprawy S. M. do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu. Istotnie, wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za eliminowaniem sytuacji, kiedy to sąd właściwy miejscowo rozpoznawałby sprawę osoby będącej, w tym przypadku całkiem bliskim, członkiem rodziny sędziego orzekającego w tym sądzie. W takim bowiem przypadku jest wysoce prawdopodobne, że w opinii publicznej, także u stron i innych osób występujących w sprawie, pojawią się usprawiedliwione racjonalnymi względami wątpliwości co do zdolności obiektywnego rozpoznania sprawy przez sąd miejscowo właściwy. Wątpliwości co do bezstronności tego sądu, przypuszczenia, że inne względy niż czysto merytoryczne rzutowały na treść orzeczenia, nasiliłyby się w razie wydania, czego nie można przecież wykluczyć, rozstrzygnięcia korzystnego dla osoby spokrewnionej lub spowinowacanej z sędzią orzekającym w tym sądzie. Nie zmienia tego fakt, że sędzia (w niniejszej sprawie nawet dwoje sędziów) orzeka w innym pionie niż karny. W przypadku sprawy S. M., która wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku w końcu 2020 r., nie jest też bez znaczenia dążenie, by orzeczenie zostało wydane bez dalszej zwłoki, która

niewątpliwie zaistniałaby w razie pozostawienia sprawy w kognicji tego Sądu, z czym wiązałoby się długotrwałe procedowanie w przedmiocie wyłączenia sędziów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy uznał, że wzgląd na dobro wymiaru sprawiedliwości przemawia za przekazaniem przedmiotowej sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu - Sądowi Apelacyjnemu w Białymstoku.

[J.J.]

[ms]